

**Şehir ve Bölge Planlama Bölümü Öğrencileri
Bitirme Projesi Yarışması
2025**

**RUMUZ
12000**

Açıklama Raporu

**TÜRKİYE PLANLAMA OKULLARI BİRLİĞİ
Şehir ve Bölge Planlama Bölümü Öğrencileri
Bitirme Projesi Yarışması 2025**

İÇİNDEKİLER**Sayfa**

ÖZET	3
1. GİRİŞ	4
2. PROBLEM TANIMI, AMAÇ VE KAPSAM, ÇALIŞMANIN ÖNEMİ.....	4
2.1. Problem Tanımı	4
2.2. Amaç ve Kapsam.....	4
2.3. Çalışmanın Önemi	4
3. ÇALIŞMANIN YÖNTEMİ	4
4. PLANLAMA YAKLAŞIMI	6
5. PLANLAMA KARARLARI	7
KAYNAKÇA.....	8

ÖZET

Bu proje, Eskişehir sanayi bölgesinde gözlemlenen hızlı mekânsal yayılma ve parçalı gelişim süreçlerine karşı, sürdürülebilir ve kontrollü bir büyüme modelinin geliştirilmesini amaçlamaktadır. Çalışmanın temel yaklaşımı, sanayi alanlarını yalnızca üretim işlevleri üzerinden değil; toplumsal yaşam, ekolojik dengeler ve kentsel bütünlük açısından da yeniden tanımlamaktır. Böylece sanayi bölgelerinin, kentin gelişim yönünü denetleyen, sosyal yaşamla bütünleşen ve çevresel sürdürülebilirliği gözeten nitelikli mekânlara dönüştürülmesi hedeflenmiştir.

Teorik çerçeve, kentsel morfoloji çalışmalarında kullanılan “kentsel transekt” kavramına dayandırılmıştır. Bu kavram, proje kapsamında “endüstriyel transekt” olarak uyarlanmış ve sanayi bölgelerinin, kent merkezi ile kırsal alanlar arasında kritik bir geçiş kuşağı işlevi üstlendiği vurgulanmıştır. Bu bağlamda, yüksek teknolojiye dayalı üretim ile geleneksel sanayi biçimlerinin mekânsal ilişkileri, ekolojik koridorlarla etkileşimleri ve ulaşım ağlarıyla bağlantıları bütüncül bir bakışla değerlendirilmiştir.

Yöntemsel olarak mekânsal analiz, saha gözlemleri, literatür incelemesi ve uluslararası örnek karşılaştırmaları birlikte kullanılmıştır. Elde edilen bulgular, Eskişehir’de sanayi bölgelerinin yalnızca ekonomik kalkınma için değil, aynı zamanda sürdürülebilirlik, kentsel kalite ve toplumsal bütünleşme hedefleri doğrultusunda planlanabileceğini ortaya koymaktadır.

1. GİRİŞ

2. Problem Tanımı, Amaç Ve Kapsam, Çalışmanın Önemi

2.1. Problem Tanımı

Sanayi bölgeleri, kentlerin ekonomik gelişiminde önemli bir rol oynamaktadır. Ancak bu alanların hızlı ve kontrolsüz büyümesi, kentsel bütünlük açısından parçalanmalara, ekolojik dengelerin bozulmasına ve sosyal yaşamdan kopuk mekânların oluşmasına neden olmaktadır. Eskişehir sanayi bölgesi, yüksek teknolojiye dayalı üretim ile geleneksel sanayi biçimlerini aynı anda barındırmasıyla özgün bir yapıya sahiptir. Bu çeşitlilik, ekonomik canlılık sağlarken mekânsal planlama açısından karmaşık bir tablo ortaya çıkarmaktadır. Mevcut durumda sanayi bölgelerinin kent dokusu ile entegrasyonu yetersizdir ve kontrollü büyümeyi sağlayacak bütüncül bir yaklaşım eksiktir.

2.2. Amaç ve Kapsam

Çalışmanın temel amacı, Eskişehir sanayi bölgesinin sürdürülebilir, kontrollü ve bütüncül bir gelişim modeliyle ele alınmasını sağlamaktır. Bu doğrultuda proje, sanayi alanlarını yalnızca üretim merkezleri olarak değil; toplumsal yaşamla ilişkili, ekolojik değerleri koruyan ve kentsel kaliteyi artıran mekânlar olarak yeniden tanımlamaktadır. Kapsam olarak çalışma, sanayi bölgelerinin kent merkezi ve kırsal alanlarla kurduğu ilişkiler, ekolojik koridorlarla etkileşimleri ve ulaşım altyapısındaki rolleri üzerinden değerlendirilmektedir.

2.3. Çalışmanın Önemi

Bu proje, Eskişehir'in sanayi bölgelerinin gelecekteki gelişimine yön vermesi açısından önem taşımaktadır. Sanayi alanlarının yalnızca ekonomik katkı sağlayan mekânlar değil; aynı zamanda sürdürülebilirlik, toplumsal bütünleşme ve kentsel yaşam kalitesini yükselten unsurlar olarak ele alınması, kentin uzun vadeli planlamasına stratejik katkı sunmaktadır. Ayrıca, uluslararası literatürde kullanılan "kentsel transekt" yaklaşımının "endüstriyel transekt" biçiminde uyarlanması, çalışmanın teorik açıdan özgün değerini ortaya koymaktadır.

3. ÇALIŞMANIN YÖNTEMİ

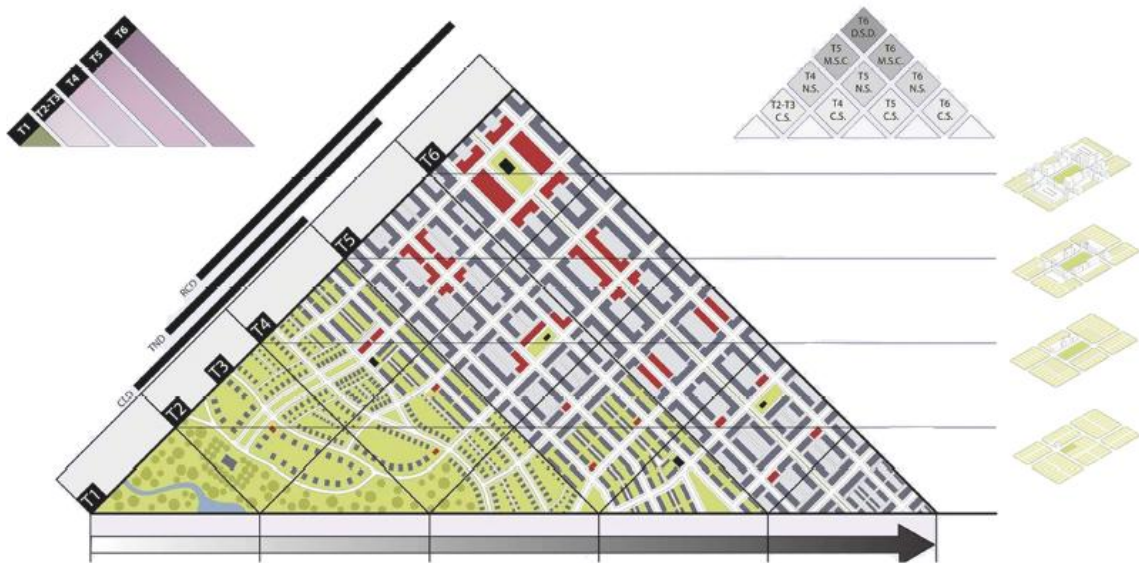
Bu çalışma, problem tanımından çözüm önerilerinin geliştirilmesine kadar uzanan bütüncül ve çok katmanlı bir yöntemsel çerçeve üzerine kurgulanmıştır. İlk aşamada, Eskişehir sanayi bölgesinde gözlemlenen hızlı mekânsal yayılma, parçalı gelişim ve kentsel entegrasyon eksiklikleri problem olarak tanımlanmıştır. Ardından analitik çalışmalar gerçekleştirilmiş; sanayi bölgesinin arazi kullanımı, ulaşım bağlantıları ve ekolojik koridorlarla ilişkisi analizlerle değerlendirilmiştir. Sürecin devamında, sanayi bölgelerinin tarihsel gelişimini ve Eskişehir'in özgün konumunu anlamaya yönelik arka plan araştırmaları yapılmış; kentsel transekt yaklaşımı "endüstriyel transekt" biçiminde uyarlanarak çalışmanın kavramsal çerçevesi oluşturulmuştur. Bu çerçeveyi desteklemek amacıyla, Avrupa başta

olmak üzere farklı dünya kentlerinde sanayi bölgelerinin kentsel dokuya entegrasyonu üzerine başarılı örnekler incelenmiş ve uyarlanabilir stratejiler belirlenmiştir.

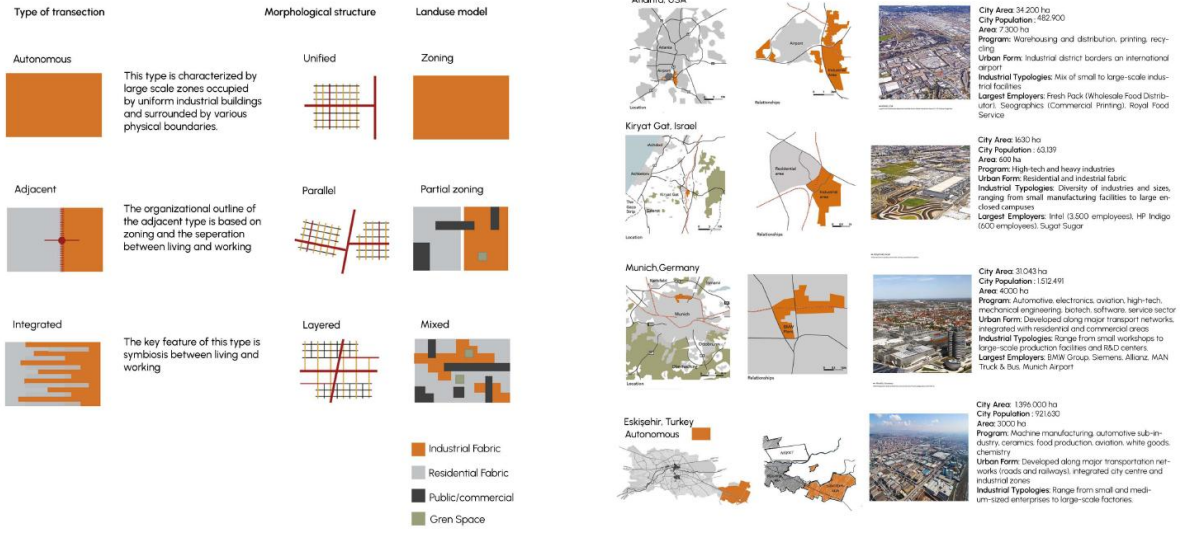
Yerel düzeyde, Eskişehir sanayi bölgesinin üretim çeşitliliği, sosyal donatı eksiklikleri ve çevresel etkileri detaylı bir analiz süreciyle ortaya konmuştur. Bu analiz, saha gezileriyle desteklenmiş; mekânsal karakter, çevreyle ilişkiler ve sosyal kullanım olanakları yerinde gözlemlerle belgelenmiştir. Literatür taramasıyla sanayi bölgelerinin dönüşümüne ve sürdürülebilir planlama yaklaşımlarına ilişkin akademik kaynaklar incelenmiş, böylece çalışmanın kuramsal arka planı güçlendirilmiştir. Tüm bu aşamalar sonucunda bölgenin sorunları ve potansiyelleri sistematik biçimde tanımlanmış; elde edilen veriler ışığında sanayi bölgelerinin sürdürülebilir büyümesini, kentsel yaşamla bütünleşmesini ve ekolojik değerlerin korunmasını hedefleyen stratejiler geliştirilmiştir. Son aşamada ise Eskişehir için uygulanabilir öneriler ve bütüncül bir gelişim modeli sunulmuştur.

(Allan, Planning for industrial urbanism in Winnipeg, Manitoba: A case study of Rosser CentrePort, 2018)

(Company, 2005)

(Hatuka, 2022)

4. PLANLAMA YAKLAŞIMI

Bu çalışmada benimsenen planlama yaklaşımı, Eskişehir sanayi bölgesinin yalnızca ekonomik üretim merkezi olarak değil, aynı zamanda kentsel yaşamla bütünleşen, sürdürülebilirlik ilkelerini gözetken ve toplumsal kaliteyi artıran bir alan olarak yeniden tanımlanmasına dayanmaktadır. Yaklaşım, kentsel morfoloji literatüründe yer alan “kentsel transekt” kuramının “endüstriyel transekt” biçiminde uyarlanması ile temellendirilmiştir. Böylece sanayi bölgeleri, kent merkezi ile kırsal alanlar arasında işlevsel ve mekânsal bir geçiş kuşağı olarak ele alınmakta; üretim süreçleri, ekolojik koridorlar ve sosyal yaşam alanları bütüncül bir bakışla değerlendirilmiştir. Planlama yaklaşımı üç temel strateji üzerine kurgulanmıştır:

Kontrollü Büyüme

Sanayi bölgelerinin parçalı ve düzensiz gelişimini önlemek amacıyla kontrollü büyüme stratejisi geliştirilmiştir. Bu strateji, kentin makroformuyla uyumlu, ulaşım ağlarıyla entegre ve ekolojik koridorları koruyan bir sanayi gelişimini hedeflemektedir. Böylece sanayi alanlarının kent bütünlüğünü bozmak yerine desteklemesi sağlanmaktadır.

Sürdürülebilir Entegrasyon

Sanayi bölgelerinin yalnızca üretim merkezleri değil, aynı zamanda ulaşım, ekoloji ve sosyal altyapıyla uyumlu alanlar olması planlanmıştır. Bu çerçevede, enerji verimliliği, atık yönetimi ve yeşil altyapı çözümleri ön plana çıkarılmış; sanayi ile kent yaşamı arasında güçlü bağlar kurulması hedeflenmiştir.

Nitelikli Mekân Üretimi

Sanayi bölgelerinin işlevselliğinin ötesine geçerek yaşam kalitesini yükselten alanlara dönüşmesi amaçlanmıştır. Bu kapsamda, kamusal açık alanlar, sosyal donatı mekânları ve yeşil alanların sanayi bölgeleriyle bütünleşmesi öngörülmüştür. Böylece sanayi alanları, yalnızca çalışanlara değil, kentlilere de değer üreten mekânlar haline gelmektedir.

5. PLANLAMA KARARLARI

Eskişehir sanayi bölgesine yönelik planlama kararları, kontrollü büyüme, sürdürülebilir entegrasyon ve nitelikli mekân üretimi ilkeleri doğrultusunda geliştirilmiştir. Bu kararlar, hem mevcut sorunların çözümüne hem de gelecekteki gelişim potansiyellerinin yönlendirilmesine yönelik bütüncül bir yaklaşım ortaya koymaktadır.

Mekânsal Organizasyon

Sanayi bölgelerinin kentin gelişim yönüyle uyumlu biçimde genişlemesi sağlanacaktır.

Parçalı gelişim yerine bütünleşik bir mekânsal yapı kurgulanacak; arazi kullanımları arasında dengeli geçişler oluşturulacaktır.

Endüstriyel transekt yaklaşımı doğrultusunda, kent çeperi–sanayi–kırsal alan arasında işlevsel ara yüzler planlanacaktır. Arayüzler kent çeperinden kırsal alana doğru t1,t2,t3,t4 ve t5 olarak kodlanmış ve hepsi ayrı işlevlere sahiptir.

Ulaşım ve Lojistik

Sanayi alanlarının kent içi ve bölgesel ulaşım ağlarıyla entegrasyonu güçlendirilecektir.

Raylı sistemler ve çevre yolu bağlantıları sanayi lojistiğini destekleyecek şekilde planlanacaktır.

Ağır taşıt trafiğinin kentsel yaşam üzerindeki olumsuz etkilerini azaltmak amacıyla alternatif güzergâhlar oluşturulacaktır.

Ekolojik ve Çevresel Kararlar

Sanayi bölgeleri ile ekolojik koridorlar arasında tampon bölgeler oluşturulacaktır.

Yeşil altyapı sistemleri, yağmur suyu yönetimi ve enerji verimliliğini destekleyen çözümler uygulanacaktır.

Sanayi tesislerinde sürdürülebilir üretim teknolojilerinin teşvik edilmesi öngörülmektedir.

Sosyal ve Kamusal Mekânlar

Sanayi bölgelerinde çalışanların yaşam kalitesini artıracak sosyal donatı alanları (yemekhaneler, rekreasyon alanları, sağlık birimleri) planlanacaktır.

Kentlilerin erişimine açık yeşil alanlar ve spor tesisleri ile sanayi bölgeleri kentsel yaşama entegre edilecektir.

Ortak kullanım alanları, iş birliği ve inovasyonu destekleyecek şekilde tasarlanacaktır.

Stratejik Yönelim

Yüksek teknoloji odaklı üretim alanlarının geliştirilmesi, Eskişehir'in ekonomik rekabet gücünü artıracaktır.

Geleneksel sanayi kolları modernizasyon süreçleriyle desteklenecek, üretim çeşitliliği korunacaktır.

Sanayi bölgelerinin, kentin makroformu içinde sürdürülebilir gelişimi sağlayacak şekilde uzun vadeli planlara entegre edilmesi kararlaştırılmıştır.

Kaynakça

Allan, E. (2018).

Allan, E. (2018). Planning for industrial urbanism in Winnipeg, Manitoba: A case study of Rosser CentrePort.

The University of Manitoba.

Company, D. P.-Z. (2005). SmartCode: A Comprehensive Form-Based Planning Ordinance V-6.5. Duany Plater-Zyberk & Company.

Hatuka, T. v.-J. (2022). New Industrial Urbanism: Designing Places for Production. Routledge.